

שֶׁקָבְלוּ יִשְׂרָאֵל, לְמָה?

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יד) כִּי צַדִּיק ה' צְדָקוֹת אֶהֱב יִשְׂר יַחְזוּ פְּנִימוֹ. פְּסוּק זֶה אָמְרוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים מֵה שְׁאָמְרוּ. אָבֵל כִּי צַדִּיק ה' - צַדִּיק הוּא וְשִׁמּוֹ צַדִּיק, וּמִשּׁוֹם כִּף צְדָקוֹת אֶהֱב. יִשְׂר וְהוּא יִשְׂר, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דברים לב) צַדִּיק וְיִשְׂר. וְעַל זֶה יַחְזוּ פְּנִימוֹ, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וַיִּתְקַנּוּ דְרֻכֵיהֶם לְלַכֵּת בְּדַרְךְ יִשְׂר כְּרֵאוּי.

וּבֵא רָאָה, כְּשֶׁדָן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, לֹא דָן אוֹתוֹ אֶלֶּא לְפִי רֹב בְּנֵי הָאָדָם. וּבֵא רָאָה, כְּשֶׁחֲטָא אָדָם בְּעַץ שְׂאֵכֵל מִמֶּנּוּ, גָּרַם לְאוֹתוֹ עַץ שְׁשׂוּרָה בּוֹ הַמָּוֶת לְכָל הָעוֹלָם, וְגָרַם פְּגָם לְהַפְרִיד אִשָּׁה מִבְּעַרְלָה, וְעַמֵּד הַחֲטָא שֶׁל הַפְּגָם הַזֶּה בְּלִבָּנָה עַד שְׁעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי. כִּיִּן שְׁעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי, הֶעֱבַר אוֹתוֹ הַפְּגָם שֶׁל הַלִּבָּנָה וְעַמֵּד לְהֵאִיר תְּמִיד. כִּיִּן שְׁחַטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָה, שָׁבָה הַלִּבָּנָה כְּמַקְדָם לַפְּגָמָה, וְשִׁלַּט הַנֶּחֱשׁ הַרְעָה, וְאַחַז בָּהּ וּמִשָּׁף אוֹתָהּ אֵלָיו וּנְפָגְמָה.

וּבְשִׁירְע מִשָּׁה שְׁחַטְאוּ יִשְׂרָאֵל וְהֶעֱבְרוּ מֵהֶם אוֹתָם כְּלֵי זִין הַקְּדוֹשִׁים, יָדַע וְדָאֵי שְׁהָרִי הַנֶּחֱשׁ אַחַז בְּלִבָּנָה לְמִשָּׁף אוֹתָהּ אֵלָיו וּנְפָגְמָה. אַז הוֹצִיא אוֹתָהּ בַּחוּץ. וְכִיִּן שְׁעַמְדָה לְהַפְּגָם, אָף עַל גַּב שְׁיְהוֹשֵׁעַ עוֹמֵד בְּעַטְרַת כְּלֵי הַזִּין שְׁלָהּ, כִּיִּן שְׁהַפְּגָם שׂוּרָה בָּהּ וְחֲזָרָה לְכֵמוֹ שְׁנַפְגָּמָה בְּחַטָּאוֹ שֶׁל אָדָם, לֹא יְכוּל אָדָם לְהִתְקַיֵּם, פָּרַט לְמִשָּׁה שְׁשִׁלַּט בָּהּ, וּמִוֹתוֹ הָיָה בְּצַד אַחֵר. וְעַל זֶה לֹא הָיָה בָּהּ רְשׁוּת לְקַיֵּם אֶת יְהוֹשֵׁעַ תְּמִיד וְלֹא מִישָׁהוּ אַחֵר. וְעַל כֵּן קוֹרָא לָהּ אֶהֱל מוֹעֵד, שְׁהָרִי שׂוּרָה בָּהּ זְמַן קָצוּב לְכָל הָעוֹלָם.

דְּסִינַי, כְּמָה דְקָבְלוּ יִשְׂרָאֵל. אָמַאי. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יִי צְדָקוֹת אֶהֱב יִשְׂר יַחְזוּ פְּנִימוֹ, הַאי קָרָא אָמְרוּ בֵּיה חֲבֵרֵיִיא מָה דְאָמְרוּ, אָבֵל כִּי צַדִּיק יִי, צַדִּיק הוּא, וְשְׁמִיָה צַדִּיק, וּבְגִין כִּף צְדָקוֹת אֶהֱב. יִשְׂר. וְאִיהוּ יִשְׂר, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים לב) צַדִּיק וְיִשְׂר. וְעַל דָּא יַחְזוּ פְּנִימוֹ, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וַיִּתְקַנּוּ אַרְחֵייהוּ, לְמַהֲרֵ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂר כְּדָקָא יְאוּת.

וְתָא חֲזִי, כִּד דְאִין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלָמָא, לֹא דָן לִיָּה אֶלֶּא לְפּוּם רוּפִין דְבְנֵי נָשָׂא. וְתָא חֲזִי, כִּד חֵב אָדָם בְּאִילָנָא דְאָכַל מִגִּיָּה, גָּרַם לְהֵהוּא אִילָנָא, דְשָׁרִי בֵּיה מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא, וְגָרַם פְּגִימוֹ לְאַפְרָשָׁא אֶתְתָא מִבְּעַרְלָה, וְקֵאִים חוֹבָה דְפְּגִימוֹ דָּא בְּסִיְהָרָא, עַד דְקִיִּימָן יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינַי, כִּיִּן דְקִיִּימוֹ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא (דף קצ"ד ע"ב) דְסִינַי, אֶתְעַבְרַה הוּא פְּגִימוֹ דְסִיְהָרָא, וְקִיִּימָא לְאַנְהָרָא תְּדִיר. כִּיִּן דְחָבּוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָה, תְּבַת סִיְהָרָא כְּמִלְקָדְמִין לְאַתְפַּגְמָא, וְשִׁלְטָא חוּיָא בִישָׂא, וְאַחִיד בָּהּ, וּמִשָּׁף לָהּ לְגַבִּיָּה, וְאַתְפַּגִּימָת.

וְכִד יָדַע מִשָּׁה דְחָבּוּ יִשְׂרָאֵל, וְאַתְעַבְרַהוּ מִנִּיָּהוּ אִינוּן זִינִין קְדִישִׁין, יָדַע וְדָאֵי, דְהָא חוּיָא אַחִיד בָּהּ בְּסִיְהָרָא, לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבִּיָּה, וְאַתְפַּגִּימָת. כְּדִין אִפִּיק לִיָּה לְבַר. וְכִיִּן דְקִיִּימָא לְאַתְפַּגְמָא, אָף עַל גַּב דִּיהוֹשֵׁעַ קֵאִים בְּעַטְרָא דְזִינִין דִּילָהּ, כִּיִּן דְפְּגִימוֹ שְׁרִיָא בָּהּ, וְאַתְהִדְרַת כְּמָה דְאַתְפַּגִּימָת בְּחוּבָא דְאָדָם, לֹא יְכִיל בְּרַ נֶשׁ לְאַתְקִיִּימָא. בְּרַ מִשָּׁה, דְהָוָה שְׁלִיט בָּהּ, וּמוֹתִיָּה הָוָה בְּסִטְרַ אַחֵרָא. וְעַל דָּא לֹא הָוָה רְשׁוּ בָּהּ, לְקִיִּימָא לְיְהוֹשֵׁעַ תְּדִיר, וְלֹא לְאַחֵרָא. וְעַל דָּא אֶהֱל מוֹעֵד קָרִי לִיָּה, דְהָא שְׁרִיָא בֵּיה זְמַן קָצוּב, לְכָל עֲלָמָא.

וְכֵן סוּד הַדָּבָר - יֵשׁ יָמִין לְמַעַל
וְיֵשׁ יָמִין לְמִטָּה. יֵשׁ שְׂמאל
לְמַעַל וְיֵשׁ שְׂמאל לְמִטָּה. יֵשׁ
יָמִין לְמַעַל בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה. וְיֵשׁ
יָמִין לְמִטָּה שֶׁהוּא בְּצַד הָאֲחֵר. יֵשׁ
שְׂמאל לְמַעַל בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה,
לְעוֹרֵר אֶהְבֵּה, לְהַתְקַשֵּׁר לְלִבָּהּ,
בְּמִקוֹם קָדוֹשׁ לְמַעַל לְהֵאִיר.

וְיֵשׁ שְׂמאל לְמִטָּה שֶׁמְפָרֵד אֶהְבֵּה
שֶׁלְמַעַלָּה, וּמְפָרֵד אוֹתָהּ מִלְּהֵאִיר
בְּשֵׁמֶשׁ וּלְהַתְקַרֵּב עִמּוֹ, וְזֶהוּ הַצַּד
שֶׁל הַנְּחֹשׁ הָרַע. שֶׁכָּאֲשֶׁר הַשְׂמאל
הַזֶּה שֶׁלְמִטָּה מִתְעוֹרֵר, אִזּוּ הוּא
מוֹשֵׁף אֶת הַלִּבָּהּ וּמְפָרֵדָהּ
מִלְמַעַלָּה, וְאוֹרָה נִחְשָׁף, וְנִדְבַקַת
בְּנִחְשׁ, וְאִזּוּ שׁוֹאֲבַת מוֹת לְמִטָּה
לְכָל, כִּי נִדְבַקַת בְּנִחְשׁ וּמִתְרַחֶקֶת
מֵעֵץ הַחַיִּים, וְלִכֵּן גּוֹרַמַת מוֹת
לְכָל הָעוֹלָם. וְזֶהוּ פֶּאֶשֶׁר נִטְמָא
הַמְקַדָּשׁ עַד זְמַן קָצוּב
כְּשֶׁמִתְקַנְתָּ הַלִּבָּהּ וְשָׁבָה
לְהֵאִיר, וְזֶהוּ אֶהֱל מוֹעֵד.

וְעַל זֶה יְהוֹשֻׁעַ לֹא מָת, אֲלֹא
בְּעֵטְיוֹ שֶׁל הַנְּחֹשׁ הַזֶּה שֶׁקָּרַב
וּפָגַם אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּכַרְשׁוֹנָה.
וְזֶהוּ סוּד הַפְּתוּב יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן
נָעַר. שְׂאֵף עַל גֵּב שֶׁהוּא נָעַר
לְמִטָּה לְקַבֵּל אוֹר, לֹא יָמִישׁ מִתּוֹף
הָאֵהֶל. כְּמוֹ שֶׁזֶּה נִפְגָּם, כִּף גַּם זֶה
נִפְגָּם, אֵף עַל גֵּב שְׁמִין קָדוֹשׁ הַזֶּה
לוֹ, כִּינּוֹן שֶׁנִּפְגָּמָה הַלִּבָּהּ, כִּף וּדְאִי
לֹא נִצּוּל לְבָדוֹ מִמֶּנּוּ מְאוֹתוֹ גִּזּוֹן
מִמֶּשׁ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

אֲשֶׁרֵי הַצַּדִּיקִים שִׁינְדְעִים סוּדוֹת
הַתּוֹרָה וְנִדְבַקִים בַּתּוֹרָה,
וּמְקַיְמִים הַפְּסוּקִים שֶׁפְּתוּב, (יהושע א)
וְהַגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה וְגוֹ'.
וּבְשֶׁבִילָה יִזְכּוּ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא,
שֶׁפְּתוּב (דברים ל) כִּי הוּא חִיֶּיךָ וְאֶרְךָ
יָמֶיךָ וְגוֹ'.

וְעַל דָּא, רְזָא דְמִלָּה, אִית יְמִינָא לְעֵילָא, וְאִית
יְמִינָא לְתַתָּא. אִית שְׂמאלָא לְעֵילָא, וְאִית
שְׂמאלָא לְתַתָּא. אִית יְמִינָא לְעֵילָא, בְּקִדְוִשָׁה
עֲלָאָה. וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא, דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא
אַחְרָא. אִית שְׂמאלָא לְעֵילָא בְּקִדְוִשָׁה עֲלָאָה,
לְאַתְעָרָא רַחִימוֹתָא, לְאַתְקִשְׂרָא סִיְהָרָא, בְּאַתְרָא
קְדִישָׁא לְעֵילָא, לְאַתְנַהָרָא.

וְאִית שְׂמאלָא לְתַתָּא, דְּאַפְרִישׁ רַחִימוֹתָא
דְּלְעֵילָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ מִלְּאַנְהָרָא
בְּשֵׁמֶשׁא, וְלְאַתְקַרְבָּא בְּהַדְיָה, וְדָא הוּא סִטְרָא
דְּחוּיָא בִישָׂא. דְּכַד שְׂמאלָא דָא דִלְתַתָּא
אַתְעָרַת, כְּדִין מְשִׁיף לָהּ לְסִיְהָרָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ
מִלְעֵילָא, וְאַתְחַשְׁבַת נְהוּרָהָא, וְאַתְדַבַּקַת
בְּחוּיָא, וּכְדִין שְׂאִיבַת מוֹתָא לְתַתָּא, לְכָלָא
דְּאַתְדַבַּקַת בְּחוּיָא, וְאַתְרַחֶקֶת מְאִילָנָא דְחַיִּי,
וְעַל דָּא גְרִים מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וְדָא הוּא כַד
אַסְתָּאב מְקַדָּשָׁא, עַד זְמַנָּא קָצִיב, דְּאַתְתַּקְנַת
סִיְהָרָא, וְתַבַּת לְאַנְהָרָא, וְדָא הוּא אֶהֱל מוֹעֵד.
וְעַל דָּא יְהוֹשֻׁעַ לֹא מִית, אֲלֹא בְּעֵיטָא דְנִחְשׁ
דָּא, דְּקָרִיב וּפָגַים מִשְׁפָּנָא כְּדַקְדַּמִּיתָא.
וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (שמות לג) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן
נָעַר. דְּאֵף עַל גֵּב דְּאִיהוּ נָעַר לְתַתָּא, לְקַבֵּלָא
נְהוּרָא, לֹא יָמִישׁ מִתּוֹף הָאֵהֶל, כְּמָה דְּאַתְפָּגִים
דָּא, הִכִּי נָמִי אַתְפָּגִים דָּא אֵף עַל גֵּב דְּזִינָא
קְדִישָׁא הָוָה לִיָּה, כִּינּוֹן דְּאַתְפָּגִים סִיְהָרָא, הִכִּי
הוּא וְדָאִי לֹא אֲשַׁתְּזִיב בְּלַחֲוֹדוּי מְנִיָּה, מִהֵהוּא
גְּוֹנָא מִמֶּשׁ, וְהָא אַתְמַר.

זְבָאֵן אִינוּן צַדִּיקָיָא, דִּינְדְעִין רְזִין דְּאוּרִייתָא,
וּמִתְדַבַּקִין בָּהּ בְּאוּרִייתָא, וּמְקַיְמִין
קְרָא דְכְּתִיב, (יהושע א) וְהַגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה
וְגוֹ'. וּבְגִינָה יִזְכּוּן לַחַיִּי עַלְמָא דְאַתִּי, דְכְּתִיב,
(דברים ל) כִּי הוּא חִיֶּיךָ וְאֶרְךָ יָמֶיךָ וְגוֹ'.